This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

240. f.

34.

Digitized by Google

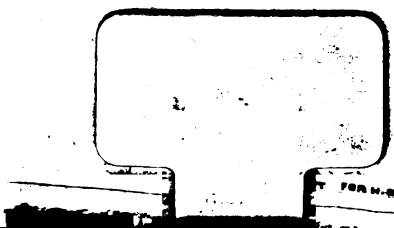

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Brasil - see Africa 264

Digitized by Google

De Zeeusche VERRE-KY-KER.

Ghedruckt tot Vlissingen in 't Groene Wout,
Daermen soo veel vande Capers hout, 1649.

240. f. 34.

Digitized by Google

Digitized by Google

De Zeeusche

VERRE-KYKER.

GOeden dach Buier-man/ hoe so vroegh upt het Bed/
Om dat een swaeren droom mijn 't slapen heeft belet/
En dat soo schrickelijck / ick sach ter neder vallen
Voor den swaerde/ de braeve Officieren/en Soldaten allen/
Die van hier sijn ghevaeren / met een soo goede wil/
Om te recoubereren / het Hollantsche Brasil.

Brilleman. Chrystalijne Brillen/en Verre-kijkers daer mede ghy naer u wil kont sien over 't Sont / en watter is ghepasseert in Brasil.

Borger. Dat dient in mijn kraem / die kijker moet ick koopen / want men om dat te sien / anders verre sou moeten loopen/ hier Kramer laet sien/wat is dat voor een Verre-kijker daermen alles kan in sien watter in Brasil is ghepasseert.

Brilleman. Siet daer / nopt hebje des gelijcken ghesien / ick hebber nopt meer als desen konnen bekomen/ soo ghy die koopt ghy sult het u niet beklaghen / want ghy sult konnen sien / waer al ons fraye volck is ghebleven / dat van hier zedert den jaere 1645 met de Generael Sigus-mundus Schop is vertrocken / en alle de Recruten die nae ghesonden zijn / en waer nu leit de machtichste vloot is gebleven / die opt upt dese Landen is ghevaren 1647. daermen soo van riep / ofteinen 't gantsche Landt der Portegysen daer mede soude af-gelopen hebben / en de gantsche macht der Brasiliſche Kust daer voor gelijck als aen een kerten wilde slupten/ en andere wonderlijcke dinghen meer.

Borger. Wat of ick die al kocht/ soo verstaen ick my op de kunst niet.

Digitized by Google

Brilleman. Ick sal jou die verkoopen op conditie dat ick het jou sal leeren eer dat ghy my die sult betaelen.

Borger. Ick ben te vreden / en dan sal ick gheloven dat alle droomen geen bedroch en zijn / want ick dese laetste nacht in mijn slaep soo daer over ben verschrickt / datmen't qualijck gelooven souden / nu wat sal ick jou geven voor de kijcker en de kunst.

Brilleman. Ick sie datje een nobelen baes bent / wy sullen wel accorderen / en als ick jou alles vertoont heb / staet het jou dan niet aen / soo sal ick die noch behouden / en voor twee kijckrdaelders int ghelach sult ghy altijt vry zijn.

Borger. Dat neem ick aen / komt gaet mee daer is een kijckrdaelder op de handt.

Brilleman. Com ick gae datelijck mee / en laet ons gaen beginnen / maer dat wil ick bedungen / dat al watje siet my recht sult seggghen / sonder pet te verswygen.

Borger. Dat beloof ick jou.

Brilleman. Com set jou daer neer / en ick sal de kijcker drayen / en vast houden / en siet wel toe / wat wilje eerst sien?

Borger. Laet ons beginnen vande Bahia, en soo Noorden de kust.

Brilleman. Vast wel op / en let gau op jou stuck / wat sieje nu?

Borger. Ick sie de Bahia de dos los Sanctos, die soo ghefortificeert is / en soo veel Forten langhs strant / en soo met Canon versien / en soo wel bemant is / dat die niet wel te winnen is / en van alles noch wel versien.

Brilleman. Wat sieje nu?

Borger. Een Eylant.

Brilleman. Dat is Taparica, en wat siejs meer?

Borger. Ick sie dat ons volck hier weynich kan uyt rechten / grooten arrebeyt doen om Forten te maken / en gans qualijck versien zijn van provisie: mijn dunckt datse gans verhongert zijn / doch de Bootsgesellen hebbent wel soo slim als de Soldaten / die rusten noyt / en krygen weynich anders als.

Digitized by Google

als wat meel om pap van te koken; O slechte bestellingh! soo dat de Soldaten en Bootsgesellen geweldich versmelten/ en veel overloopen/ tot verswackinghe van ons volck.

Brilleman. Dat is niet vreemt / een hont hier / sou zijn Meester wel ontloopen / alsmen hem soo tracteerden / want die vande Portegysen niet doodt gheslaghen werden / slaen wy selfs met honger en ongemack / soo dat my dunckt / dat die voor den vpant blyven de gheluckichste zijn / is dat niet een schoonen troost / maer wat dunckt jou / sullent ons volck daer noch lange konnen houden? kijckt eens om.

Borger. Ick sie een Portegysche vloot / ick moet ons volck waerschouwen.

Brilleman. Laetse leggben / honger en onghemack salse tijts ghenoech waerschouwen / daerse lichtelijck de loop van sullen krygben; siet nu gau toe.

Borger. Daer is alreedts quae tijdinge / tgaet op een vertrecken / maer het wort soo doncker oft by nacht gheschiede / en nae ick sie de vierde man komter niet van daen / en moeten met schande ruymen.

Brilleman. Dat is niet vreemt / wy sullen noch meer wonders sien / en hooren: en siet desen wegh eens naer Portegael, watmen daer doet.

Borger. Dit is Portegael, daer macktmen een vloot toe om naer Angola te gaen / die van alles wel versien wort.

Brilleman. Siet nu dese wech naer Hollant 1647.

Borger. Hier wort een machtighe vloot gereet gemaeckt / met ses duysent mannen kompleet / sonder Boots-ghesellen te rekenen / en wort van alles wel versien / ja tot biss-buggen toe / diemen daer alsoo nodich van doen hadde / als een bedelaer een Goudt-gewicht om sijn duyten te wegen.

Brilleman. Waer wil die nae toe?

Borger. Die gaet naer Brasil, met veele van onse krayste Offisieren / en Soldaten / tis een lust om sien / die sullen gans Brasil af-loopen / en dan salmen Portegael daer noch wel me-

Digitized by Google

de dwingen / hier is de hupt al verkoft / eer de Beer gevangen was.

Brilleman. Geluck op de reys / laetse hene varen / siet nu eens weer naer het Resif.

Borger. Ick sie de Generael is daer al ghelant met sijn verhongerde gasten / doch alsoo de magasynen vande wijves / niet wel versien sijn / en uyt het lant niets konnen bekomen / ist hier niet veel beter / alst op Taparica was / en soo geen haestich ontset komt / sullen sy om een goet henen komen moeten om sien / want ons volck soo nau inghehouden wort / datse qualijck haer hoofden durven bupten steecken / dat de Joden en wyve lupden niet en deden / de Soldaten souden haest accorderen 't selve over te gheven / want ick sie datter sy gans afgematteert sijn / en niet meer komen / doch alle des Compagnies Officieren / en Hooge Raden / en die daer aen dependeren / sijn noch glat en vet / en al de pen-leckers meer / die in dese benaeuden tyt / het alder-beste varen / en gelegenthept hebben om haer dievertye te plegen.

Brilleman. Siet oft de vloot noch niet aen 't Resif gheko-men is.

Borger. Daer sijn al eenige gelant / en al de rest is onder de wal / nu ist een vreucht / alles is nu vol op / en die gelt hebben / is alles tamelijck wel te bekomen / men sal nu de Portegysen haest het hooft bieden / 't is nu hier soo vol volck dat mense hier niet allogeren kan / en worden al dateliick ghetracteert op de oude voet / 't welck hier een groote sieckte en sterfte onder de Soldaten causeert / men heeft er minder medelyden mede alsmen hier met een hont heeft / de Dupvel mach voor Soldaet naer Brasilie vaeren / is dat 't gheene men 't volck wijs maeckt / om uyt Patria te krygen / dat yder een 't soo wel sach en wist als ick het nu weet hoemen 't volck daer trackteert / de weduwen en wesen braken de Bewinthebbers den hals / niet dat ick ymant tot quaet wil Raden.

Brilleman. Wel worter noch geen preparatie ghemaeckt om

om te velde te gaen / waer naer nu ghewacht / en siet eens watter schort.

Borger. De Officieren duuckt my konnen niet accorderen met de Hooge Raeden / de penningen die nu niet desen vloot over ghekomen sijn / soecken de Hooge Raden onder haer te houden / daer nochtans het volck beloft was / dat soo haest / als sy souden ghelant sijn / elck twee maenden gagie souden ontfangen / daer houden de Officieren sterck om aen / doch krygen maer een maent voor haer selven / 't welck groote ontrust onder de Soldaten causeert / maer de Hooge Raden willen datter sy eerst een tocht sullen doen / want die doot blyven behoeftmen niet te geven / dat is quint / brave practijcken / om haer blauwe sacken te vullen / ick sie het sal op een upt-trecken gaen / met seven Regementen starck / tusschen de vijf en ses duysent man / met blasende Trompetten / slaende Trommelen / en vliegende Vaendels / nu salmen de Duyvel bannen.

Brilleman. Siet wel toe waer datse naer toe marscheeren / en hoe het af loopen sal / 't sal geen kermis gaen sijn / ick vrees dat sy niet al sullen weder komen / want hoochmoet komt voor den val.

Borger. 'T gaet soo ick sie nae de Gararapes, ick sie 't Regement vanden Generael Schop in noot: het Regement van Colonel Keerweer tijt op de loop: en Colonel vander Elst heel gherotteert: en vanden Brande kiest den berch op / lijt wepnich schade / blijft daer in ordre staen ruften: Colonel Haues wil vander Elst ontsetten / lijt groote schaede / en wort te rugge ghedreven: 't Regement van Colonel Brinck loopt meer als half wech / weert hem stoutelijck / soo dat de vorige Regementen / daer door ontset werden / Colonel Haultijns Regement marscheert den berch op / alwaer hy een kleyne recontre heeft / duiert niet lange. Ick sie datse weer binnen komen laten negentien Vaendels achter / een Velt-stuck / en meest de vraeste Officieren / en wel 700 Soldaten / en daer

sijn

sijn noch wel soo veel ghequetsten / en al de Borgers vant Resif sijn seer verbaest.

Brilleman. Mijn dunckt al wat ghy siet / is niet als quade tydinge voor de Compagnie, siet doch hoe het verder sal afloopen / en waer het aen schort.

Borger. Het schort nieuwers aen / als dat de Generael met dullemans couragie / sonder eenighe ordre aen d'andere Regementen te geven: ofte woordt / ofte velt-teken / ofte Uitschen by de nieuwe Regementen te stellen / in sijn hooghmoet de eer alleen wilde hebben vanden vyant te slaen / maer alsoo hy vande Portegysen wert gherotteert / is hy de eenighe oorsaeck van 't verlies van 't heele Leger.

Brilleman. Wel waerom heeft hy dan om sulcken groot sekoers gheschreven / en nu hy het heeft / het selve soo wepnich acht: ick worde schier uyt mijn sinnen / of menen de Moffen datmen in Hollandt 't volck vande Boomen schut / en 't gelt uyt de Veenen haelt / soo veel brave Soldaten doodt / ick kan 't niet vergeten: Siet noch eens / ick hoop 't sal altijt soo quaet niet sijn.

Borger. Ick sie Colonel Haultijn sal met ontrent dry-sent man uyt trecken / gaet over de revier vant Speckse-Fort, en met een anboschade de Portegyse te verassen / maer de Portegysen jaghen ons volck tot ondert Fort, met verlies van 5 a 6 dooden / en tusschen de 50 en 60 ghequetsten / dat gaet nu al wel toe.

Brilleman. Dat sey de Minist oock en bede de deur toe / sijnde Gast-huysen niet vol ghenoegh / salt nopt beter sijn?

Borger. Ick hoop jae / nu gaet ons volck naer Olinda, vinden de Redout verlaten die sy beseetten.

Brilleman. Dat is goedt.

Borger. Maer soo haest als ons volck de Portegysen gewaer worden / stellent op 't loopen / eenighe smyten haer wapenen weegh / roepen latense vechten die 't gelt ontfangen hebben / en die vande Redout doen 't selve / soo dat eenighe Offi-

sieren

ſieren doot blijven / met eenighe Soldaten.

Brilleman. Dat is ſlimmer als de reſt.

Borger. Nu ſalmen de vloot naer de Bahia ſenden/die met ontrent ſes hondert Soldaten bemannen/ en als die werck is/ ſalmen de Soldaten een maent gagie geven/ en de ducatons/ tot vier gulden 't ſtuck ſetten/ ſoo kanmen een ſoldaet / met ſes gulden ſes ſtuyvers betalen / in plaetſe van acht gulden / daer nochtans haer belooft was / datſe met Staten gelt ſouden betaelt werden / gelijck ſy in Hollant ontfangen hadden/ of deſe dieverpe klepn is kont ghy oordelen / ſoo datter nu ten minſten twee duyſent / ſoo geſtorven als gebleven en wech gheſonden ſijn / ende nu de verhoginghe vande Ducatons wat dat bedraecht / weten die beſt die het in haer ſacken gheſteecken hebben; men lant eenich volck ontrent de Bahia, die vande Portegyſe, tot de boots / vervolcht werden / achterlatende eenighe dooden / in ſomma het minſtert; oock gheſchiet hier een Zee-ſlach daer de onſe met 7 a 8 van onſe beſte ſchepen / teghen twee Portegyſe ſchepen ſlaen / daer de onſe groote victorye beverchten / want ſy nemen 't eene ſchip: maer de ander ſteeckt de brant in ſijn kruyt / ſoo dat hy met onſe Vijſ-Admirael, en het Schip van Capiteyn Iacob Pouwelſſz alle 3 ghelijck ſincken / doch worden van onſe twee Schepen / noch ontrent 70 mannen gheberght / ſoo geſonden als ghequeſten / ende noch een van onſe Schepen wort inde Bahia ghebracht / dat is maer drie voor een.

Brilleman. Noemje dat victorie / 't mach de Duyvel ſijn/ ſiet eens wat in Angola paſſeert.

Borger. Hier ſien ick de Portegyſe vloot dien het niet ghewelt aen tallen / maer onſe doen alle teghenſtant / ſoo langhe als ſy konnen / doch werden ghenoodſaeckt / op honerabele conditie 't ſelve op te geven / behoudens ſack en pack ſonder yets te verlieſen / en die blijven willen werden goede conditie ghegeven / de reſt thuys ghesonden / maer die van St. Thomé verkoopen het Fort aende Inwoonders / voor Contanten / die

dat beter houden/ als de Compagnie oni haer betalinghe naer te loopen / die nu wepnich / hebben te geven / want ick sie dat alle haer Pack-Huysen / Kelders / Kassen / en Cantoren ledich sijn.

Brilleman. Dat is een streeck vande Portegysen om onse Compagnien de neck te breecken / ons 't lant afte nemen / en dan 't volck die soo lange uyt gheweest sijn t' huys te senden / alser geen gelt by de Cas is / hadden de Portegysen ons volck den hals gebroken / soo warense betaelt gheweest / en het sou de Compagnie aenghenamer sijn gheweest / dat is hier ghedaen / weder naer het Resif.

Borger. Hier ist leger te velde gheweest / hebben voor de Bahia luttich vier gestoockt hebben 22 Ingenios verbrant / daer sullen sy groot profijt van hebben / ghelijck de Capers mede / men maeckt hier de bravada / of men de Bahia belegeren wilde alleen om de Portegysen vant Resif derwaerts te trecken / en als dan metter haest weder te keeren / op de Caep St. Augustijn te belegeren / want de onse te water / eer als de Portegysen te lande derwaerts konnen komen / dit is een stratagema der Hooge Raden.

Brilleman. Een schoon belept / daer sy soo wel als de Capers groote schade by lyden sullen / salt nu beter lucken.

Borger. Nu sal ons Legher weer te velde gaen / met de gantsche macht soo van Soldaten / als Bootsghesellen / en een grooten treyn van Artillerye: de Heer Colonel Brinck salt commando voeren / doch de Heer van Goch, eene vande Hooge Raden sal mede gaen / ende men sal al de macht te velde brengen diemen kan / ende de garnisoenen soo veel ontblooten als 't lydelijck sal zyn / en al wat tot desen uyt-tocht dient sal mede gaen / laten de Forten seer swack beset met de impotente Soldaten / die in 't velt geen dienst konnen doen.

Brilleman. Wel dat is goedt nu een der Hooge Raden mede gaet / salt wel gaen / maer waer salt gelden ? siet gantoe.

Borger. 't Gaet al weder na de Gararapes, Brinck voert de

de batalie/ ende andere Regementen volgen/ als't Regement van Verelst, 't Regement van Haultijn, 't Regement van vanden Brande, 't Regement van Keerweer, 't Regement van Schop, hier zyn veel Bootsghesellen by den Trayn/ die worden ghecommandeert by de Vijs Admirael/ ende noch eenighe Zee Capiteynen/ alles is nu in goede ordre/ tot dat ons volck by de Gararapes komen/ zijn twee daghen meester van het Ghevechte/ daer worden sy de Portegysen gewaer/ die op haer voordeel verscheyde Ambusschaden op hreecken/ ende soo ons volck Cargeren/ dat eer ons volck daer om dochten/ een groot ghetal onder de voet gheraeckten/ 't welck sulcken alteratij onder ons volck causeert/ en sulcken verslagenthept/ dat de Luytenant Colonel Lobbrecht de Soldaten de wech wijst haement ontlopen moet/ daer al de rest op volghen met wech werpen van haer ghewecr/ en achterlaten van alle de Artillerie en bagagie/ daer de Portegysen lustich op volchden/ ter neder makende alles wat sy begaen konnen/ soo dat ontrent de twee duysent van alles weder komen/ om te seggben gans ontwapent/ en met sulcken schrick vande Officieren/ die weer ghekomen sijn/ dat ick liever haer schoenen als hroecken/ soude hebben willen schoon maken/ ende voor die dit niet willen ghelooven konnen haer adrelleren aende hooft Officieren die thuys ghekomen sijn/ en voor namentlijck aen de Heer Colonel vanden Brande, die van dese schrick noch soo bleeck is/ dat ick niet kan gelooven/ dat hijt soo langhe als hy leeft verletten sal/ de lucht mach van hem verdwynen/ daer weet sijn Barbier raet toe/ die hem sijn haer te steerker poeyert/ om die quade Brasilysche lucht te verdryven/ maer hy weet gheen raet om hem sijn voorighe colcur weder te gheven.

Brilleman. Wel wat stinckent ongeluck is dit/ soude Heer Colonel vanden Brande, van dese lucht noch pets aen kleven/ die soo veel verschoninghe heeft/ hoe moeten de arme Soldaten dan ruycken/ dat laet ick die oordelen die haer

Digitized by Google

henden ghewassen hebben/ maer dat de wortel vande schijck noch den Colonel vanden Brande int lijf steeckt/ kont ghy uyt sijn tromp af meten / 't is niet vreemt / daer van 4000 man geen 2000 weder komen / en alles achterlatende / daer moet een gheweldighe verbaesthept ondert volck gheweest sijn / soo de Portegysen dese victorie vervolghen/ soo ist heel met de Compagnie ghedaen / want eer wy sufficsant sekoers sullen konnen doen tot ontset / salt Resif al sijn inder Portegysen net / ey siet eens of hier geen Remedie tot ontset is.

Borger. Ick sie rouwm maer weynich kans / de Brasyliesche Compagnie in Portegael , sal ons te gau sijn / die haer vloot meest al ghereet is / en soo die vloot / voor dat men hier van daen met een vloot ghereet sal sijn om aldaer te landen / sullen onse Soldaten ghenoodsaeckt sijn / te doen ghelijck die van Angola ghedaen hebben / ofte ghelijck die van St. Thomé dat had beter klanck / en was haer te pryssen / want waer ick sie/ ick kan noch Coopmanschap inde Packhuysen sien / noch gelt inde kas / om 't volck mede te betalen soo sy thuys komen / ick ben verwondert dat de Portegysen ons volck opt Resif , sulcke Honorabele conditien presenteren / ja noch beter als die van Angola ghejadt hebben.

Brilleman. Dat is goet voor volck / maer quaet voor de Compagnie , die het liever anders saghen / ick meen ghelijck die ghevaren sijn den 19 April 1648. en nu lest den 19 Febuary 1649. souden de Portegysen ons die part speelen/ ons 't volck thuys te senden / soo bennen de Bewinthebbers haer lijf niet seecker / want daer gheen raet tot de betalinge is/ 't welck lichtelijck soude veroorsaken dat int jaer 1650 de Negentienen haer Kamer en Huysen soude / moeten stuyten.

Borger. Ick sie gheen raet ofte wy moeten met Spanjen 't samen spannen / daer is gheen andere hulp.

Brilleman. Dat waer erger als voorzen / men moet het de Staten overgheven / en laten die daer mede om springhen/ die hebben de macht en komen lichtelijck 10 a 12 duysent mannen

Digitized by Google

nen daer heenen senden / niet alles wat daer toe van noden is / souden wy Spanjen daer in brenghen / en het hem wel ghelucken / soo souden wy soo veel als de Portegysen daer van hebben / ick vertrou dat haer Hoogh-Moghende daer anders in versien sullen / maer mijn dunckt dat het beter waer / dat men het aenden eygenaer verkosten / ende dat soo duer als men sonde konnen / en voorder de alcansye hiel om de komersye tusschen Portegael en dese Landen te onderhouden / daer ons ten hoochsten aen gheleghen is / en laet ons eens deur een suyren appel bijtten / en dencken 't is beter een half ey als de lege dop / en reeckenen 't geene wy daer nu voor krygghen is winst / want soo wy daer noch grooten kosten aen doen / soo lyden wy noch soo veel meer schade / want daer gheen helpen aen en is.

Borger. Ick sie wel of men daer tien duysent of men 12 duysent mannen daer heenen sent / en of men met Spanjen t' samen spant / sal al even veel sijn / ick soudt mede soo verstaen dat verkopen 't beste waer / en dencken dat men in sijn beurs steeckt / dat profijt is / want alles is gheen winst / dat men voor winst reeckent / want eer men hier sal konnen resolveren / en soo danich sekoers sal konnen te wege brengen / sal de deur al ghesloten sijn / en al woude men volck werven / wie salder nu nae toe willen / is het leste sekoers alree ghesmolten 6000 sulcken braven volck / 't is het volck recht op een vleys banck ghebracht / en worden daer soo ghetracktеert dat het Godt te klaghen is / men doet het volck schoone beloften / om uyt het lant te krygghen / maer als men se daer heeft / gaet het als het spreeckwoort sent:

Als de Bruyt is inde Schuyt.
Soo sijn alle beloften uyt.

Even soo gaet het hier mede toe / men belooft de Soldaten 8 gulden per korte maenden / noch 5 gulden kost gelt / t' samen 13 gulden / ende kost tot sulcken prijs datse 8 gulden per maent konnen goet houden / en dat men haer Vrouwen

Digitized by Google

(ofte die zijt maken) alle Jaeren hier twee maenden gaeſe gheven ſal/ 't ſchynen ſchoone dinghen/ maer alſmen 't volck daer heeft / ſoo belaſten ſy de Soldaten met 8 gulden kolt gelt / daer hy noch niet van leven kan / ſoo hout hy 5 gulde per maent over / maer daer gaet ter maent noch ſoo veel af voor de wapenen / en voor Predycanten en andere beſwaernisſe / dat den armen Soldaet qualijck drie gulden tien ſtuyvers per maent goedt kan houden / ick laet alle eerlijcke luyden oordelen / of het perijkel van ſulcken moedtlijcken Reys/ die ſoo veel volckx weeh neemt / dat van hondert noyt gheen tien weder komen / en waerdt eens die weder gekomen ſijn/ of ſy wel oyt een beet goet broots / ofte een mont vol goede ſpyſen daer te Lande ſijnde / vande Compagnie gheſoten heeft / ja qualijck een goeden dronck water / en ſoumen dan daer noch weer ſoo veel volck naer toe ſenden.

Brilleman. Ja alſmen die krygheu konden / men hoort te verde dat de winter hout is / en die Kreupel en lam thuys komen ſijn niet lam met de mont / om een pdet voor ſulcke bedriegers te waerſchouwen / want die daer uit naer toe gaen ſouden / al belooftmen die noch ſoo veel / daer ſijnde ſullen even / en alleens ghetrackteert worden als alle voorgaende gheſchiet is.

Borger. Ick ſie vaſt rontom / maer ſie niemant die daer henen wil/en om de waerheyt te ſeggheu daer is gheen helpen aen / hadden de Bewinthebbers konnen toe taſten int jaer 1647 ofte 1648 / doen waer het tijt gheweeſt / maer doen ſochtmen door ſtratagema te worcken / ende de Portegyſen 't net over het hooft te halen / 't welck heel misluckt is / ſoo dat mijns oordeels de Bewinthebbers haer behooren te laten verghenoeghen / met ſoodanich ackoort alſmen ſoude konnen treffen / tot onderhoudinghe vande alcanſie tuſſchen ons en den kroon van Portegael, want om de waerheyt te ſeggen wy moeten en behooren vrienden te blyven / en wy konnen malkanderen niet wel miſſen / want wy het Portugaels ſout

alſoo

alſoo qualijck konnen miſſen / als de Portugyſen de Hollantſche vrientſchap konnen ontberen.

Brilleman. Dat is waer / maer die het vier van doen heeft / moet het inde aſſen ſoecken / dat de Bewinthebbers eens propooneerden op wat condytye ſy de Portegyſen / 't ſelve willen overlaten / dat waer het beſte voor de Compagnie, want de Portegyſen het anders op de ſelve kondytie / ghelijck wy het eerſt van haer bekomen hebben / wel weder ſullen krygen / en van rechts weghen komt het haer luyden toe / en dat Godt ons volck in dat Lant gheroepen heeft / de oorſaeck was / om Lant en natie te ſtraffen / alſoo ſy luyden door Rijckdom / in ſoo grooten weelde en allerley ſonden leefden / en haer boven alle Chriſten natie daer in upt ſtaken / maer naer dat wy 't ſelve Lant korten tijt hebben beſeten / hebben wy de Portegyſen in alle ſonden verde te boven ghegaen / en in plaets van dat wy de Heydenen door een goedt leven ſouden bekeren / ſoo hebben onſe Overheden / niet alleen Rijckdom / voor Godtſalichept ghepreſereert / maer de ganſche menichte / heeft het Heyden leven / in plaetſe vant Chriſtenen / nae ghevolcht / levende in alle wellusten hares herten / niet wetende hoe ſy haer ſelven ſullen verſaden / ſoo dat het ſchijnt dat het Godt verdriet / en dat hy ons tot een roede / de Portegyſen in Braſil ghebruyckt heeft / die nu door ſijn Goddelijcke wil / gans ontſtucken ghebrooken wort / en ghelijck wy dagelijckx hooren / ghelijck als met ſijn hant int vier gheworpen wort.

Ter rechter tijt wort den ſtraffer nu gheſtraft van Godt,
En de ganſche Werelt voor gheſtelt tot een ſpot;
Wie ſou hebben gelooft dat tweemael 19 ſoo veel ſou ſtuyten,
Dat de groote Negentien haer kamer ſouden fluyten.

FINIS.

Digitized by Google

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google